

СЪДЪРЖАНИЕ

4. Линии под наем	50
4.1. Участници на пазара	50
4.2. Обем на пазара и пазарни дялове.....	50
4.3. Цени на услугата „линии под наем”	51

4. Линии под наем

4.1. Участници на пазара

Освен основният оператор БТК АД, индивидуални лицензии за осъществяване на далекосъобщения чрез далекосъобщителна мрежа за предоставяне на услугата „линии под наем” притежават мобилните оператори („МОБИЛТЕЛ” ЕАД, „КОСМО БЪЛГАРИЯ МОБАЙЛ” ЕАД, „РАДИОТЕЛЕКОМУНИКАЦИОННА КОМПАНИЯ” ЕООД), някои от големите кабелни оператори („ЕВРОКОМ КАБЕЛ МЕНИДЖМЪНТ БЪЛГАРИЯ” ЕООД) и оператори на мрежи за пренос на данни („СОФИЯ КОМЮНИКЕЙШЪНС” АД, „НЕТЕРА” ЕООД, „НОВАТЕЛ” ЕООД).

През 2006 г. не са издавани нови индивидуални лицензии за осъществяване на далекосъобщения чрез далекосъобщителна мрежа за предоставяне на услугата „линии под наем”. С решения на КРС № 2218 от 14.12.2006 г. и № 877 от 11.05.2006 г. лицензиите на „КЕЙБЪЛТЕЛ” АД и „ЕВРОКОМ КАБЕЛ” ЕАД са прехвърлени съответно на „ГЛОБЪЛ КОМЮНИКЕЙШЪН НЕТ” ЕАД и „ЕВРОКОМ КАБЕЛ МЕНИДЖМЪНТ БЪЛГАРИЯ” ЕООД. Към края на годината общият брой на лицензираните далекосъобщителни оператори за предоставяне на услугата „линии под наем” е 14. Освен БТК АД, през 2006 г. „линии под наем” са предоставяли още 10 оператори: „БУЛГАРТЕЛ” ЕАД, „ВЕСТИТЕЛ БГ” АД, „ЕСТ” АД, „КЕЙБЪЛТЕЛ” АД, „КОСМО БЪЛГАРИЯ МОБАЙЛ” ЕАД, „МЕМОРЕКС ТЕЛЕКС КОМЮНИКЕЙШЪНС БЪЛГАРИЯ” ЕООД, „НЕТЕРА” ЕООД, „НОВАТЕЛ” ЕООД, „ПАНТЕЛ БЪЛГАРИЯ” ЕАД и „СОФИЯ КОМЮНИКЕЙШЪНС” АД.

4.2. Обем на пазара и пазарни дялове

Приходите от предоставяне на услугата „линии под наем” през 2006 г. възлизат на 127,7 млн. лв., което представлява увеличение с 20,3% в сравнение с предходната година. Това се дължи както на по-големия брой алтернативни оператори, осъществяващи дейност на пазара (10 през 2006 г. в сравнение със 7 през 2005 г.), така и на ръста в приходите на историческия оператор БТК АД. Относителният дял на бившия монополист в структурата на пазара е 95%, което представлява намаление с 2 пункта спрямо 2005 г., а дялът на конкурентните оператори се е увеличил на 5% (фиг. 38).

Източник: Данни, подадени в КРС

Като се има предвид значителния дял на БТК АД от пазара на предоставяне на услугата „линии под наем”, възлизащ на 97% за 2005 г., конкурентоспособността на този пазарен сегмент зависи в голяма степен от регулирането на дейността на оператора със значително въздействие върху пазара. С Решение № 1315 от 20.06.2006 г. КРС за трета поредна година определи БТК АД за оператор със значително въздействие върху пазара на предоставяне услугата „линии под наем”, въз основа на анализ на информацията за реализираните от операторите нетни приходи за предходната година, общия обем на пазарния сегмент „линии под наем” и пазарния дял на всеки от участниците на този сегмент (в съответствие с Методиката за условията и реда за определяне на оператори със значително въздействие върху пазара)¹. Като такъв оператор БТК АД се задължава да продължи да изпълнява задълженията, свързани с предоставяне на услугата „линии под наем”, предвидени в ЗД, както и издадената ѝ индивидуална лицензия за осъществяване на далекосъобщения чрез далекосъобщителна мрежа за предоставяне на услугата „линии под наем”, включително международни линии под наем.

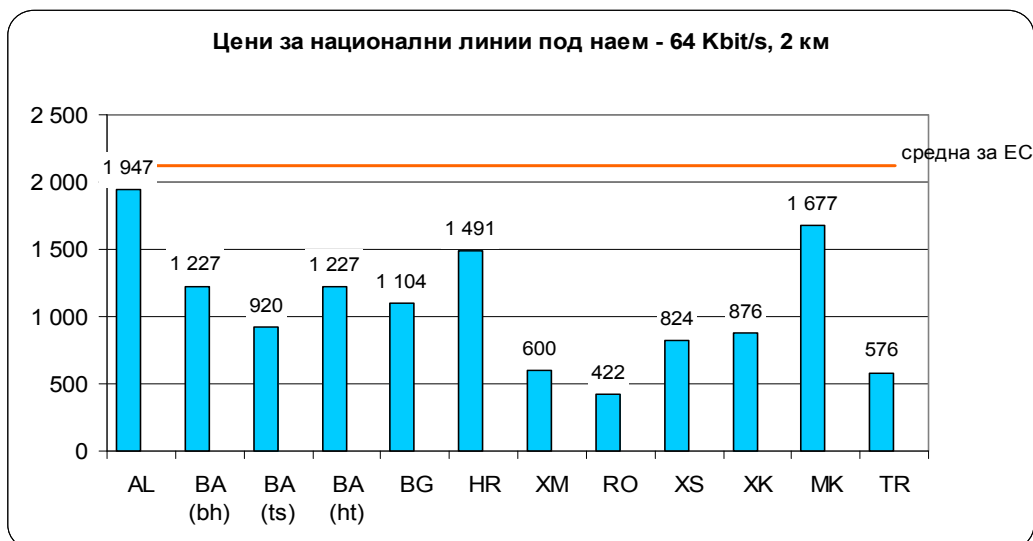
4.3. Цени на услугата „линии под наем”

Цените на услугата „линии под наем” от минималния пакет, предоставяни чрез фиксираната обществена телефонна мрежа на БТК АД, попадат в обхвата на регулираните от КРС. Те следва да са публично известни и да са съобразени с разходите на оператора по предоставяне на услугата. През 2006 г. без промяна остават в сила цените по одобреното от Комисията с Решение № 1487 от 15.07.2004 г. Типово предложение за сключване на договор за предоставяне на услугата „линии под наем”.

На фиг. 39 - 42 са представени средните годишни цени на дребно за национални линии под наем, изчислени въз основа на месечния абонамент за 12 месеца, предоставяни от историческите оператори в България и в останалите страни от ЮИЕ². Посочени са и средните стойности за страните-членки на ЕС. Цените са представени в евро, като от стойностите са изключени ДДС и всички възможни намаления, предлагани при договаряне. Цените за ЕС са актуални към септември 2006 г., а за ЮИЕ - към юли.

¹ Високият пазарен дял на историческия оператор се дължи на ограничената дефиниция за услугата „линии под наем”, използвана при анализа съгласно действащия ЗД и Европейската регулаторна рамка от 1998 г. Пазарните дефиниции и анализи съгласно новия Закон за електронните съобщения вероятно ще покажат по-висок пазарен дял за алтернативните оператори.

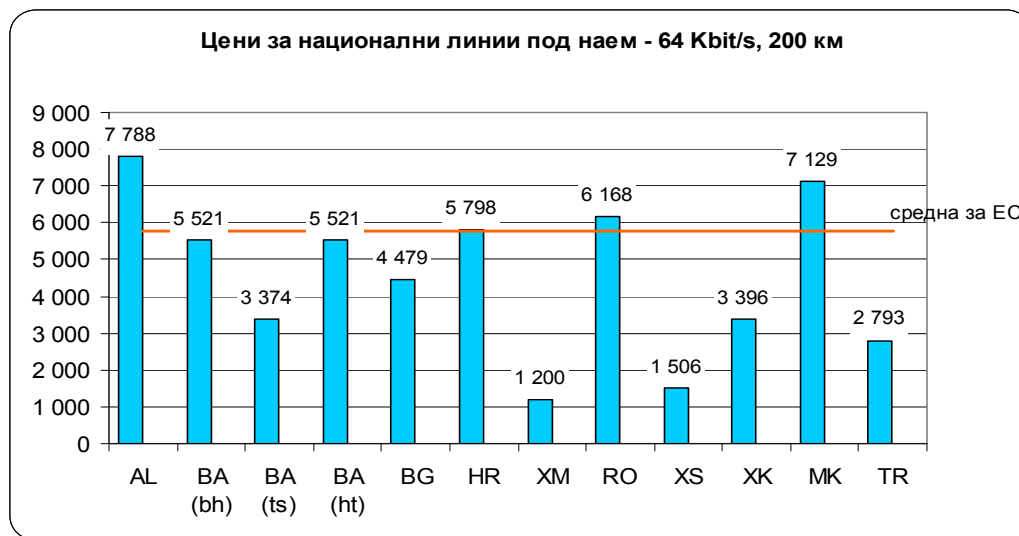
² За Босна и Херцеговина са представени цените на трите исторически оператора, които осъществяват дейност в различните региони, както следва: *BH Telecom (BH)* - във Федерация Босна и Херцеговина, като единствен оператор в някои области, а в други - съвместно с *Hrvatske Telekomunikacije Mostar (HT)*; *Telekom Srpske (TS)* - в Република Сръбска; *Hrvatske Telekomunikacije Mostar (HT)* - във Федерация Босна и Херцеговина, като единствен оператор в някои области, а в други - съвместно с *BH Telecom*.

Означения на държавите и регионите: AL - Албания, BA - Босна и Херцеговина: (bh) - ВН Telecom, (ts) - Telekom Srpske, (ht) - Hrvatske Telekomunikacije, BG - България, HR - Хърватска, XM - Черна гора, RO - Румъния, XS - Сърбия, XK - Косово, MK - Македония, TR - Турция.

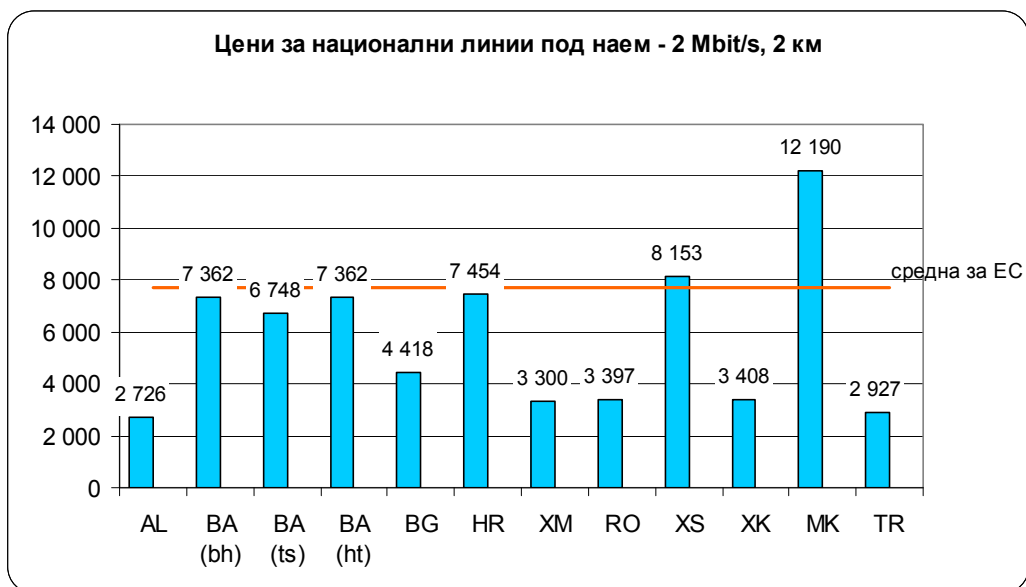
Източник: Cullen International, 3rd Country Comparative Report SEE, 2007; EC, 12th Implementation Report, 2007; цени на БТК АД

Фиг. 39

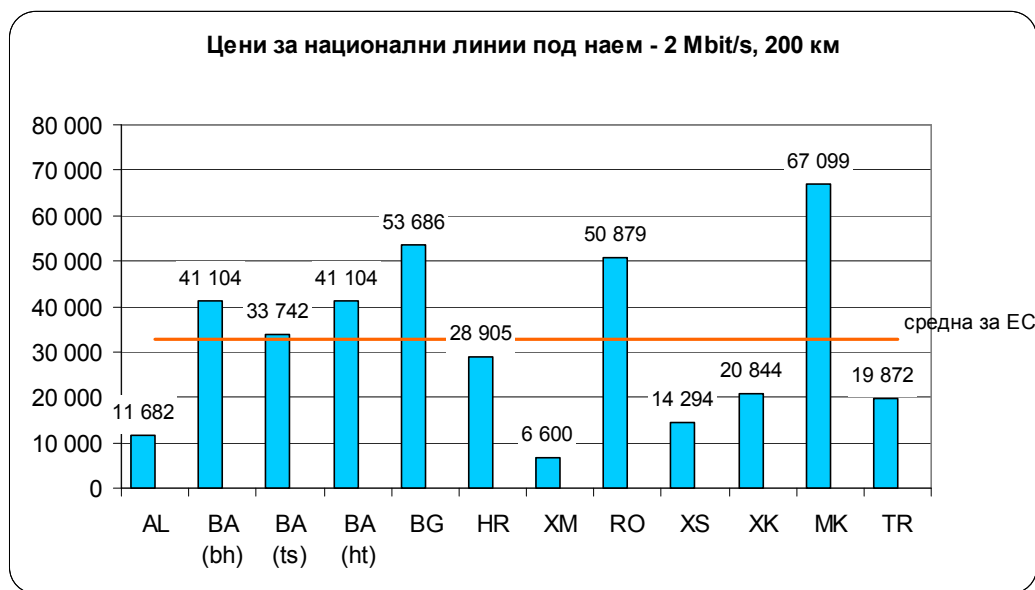
Източник: Cullen International, 3rd Country Comparative Report SEE, 2007; EC, 12th Implementation Report, 2007; цени на БТК АД

Фиг. 40

Източник: Cullen International, 3rd Country Comparative Report SEE, 2007; EC, 12th Implementation Report, 2007; цени на БТК АД

Фиг. 41

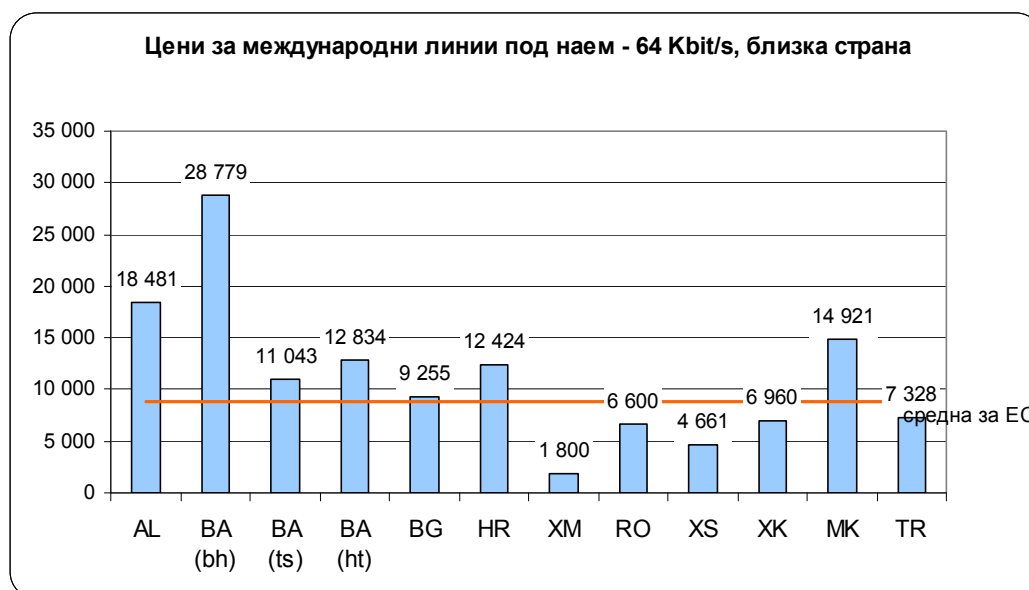

Източник: Cullen International, 3rd Country Comparative Report SEE, 2007; EC, 12th Implementation Report, 2007; цени на БТК АД

Фиг. 42

Във всички страни от ЮИЕ цените за национални линии под наем 64 Kbit/s, 2 км, са по-ниски от средните за ЕС, а цените за останалите типове линии варират по страни и региони. Най-ниски цени предлагат историческите оператори в Румъния и Турция (за 64 Kbit/s, 2 км), в Черна гора и Сърбия (за 64 Kbit/s, 200 км) и в Албания и Черна гора (за високоскоростните линии - 2 Mbit/s). Най-високи са цените на историческите оператори в Албания (за линиите със скорост 64 Kbit/s) и Македония (за високоскоростните линии - 2 Mbit/s). С изключение на линиите под наем 2 Mbit/s, 200 км, цените на БТК АД остават по-ниски от средните за страните от ЕС - съответно с 92% (за 64 Kbit/s, 2 км), 29% (за 64 Kbit/s, 200 км) и 74% (за 2 Mbit/s, 2 км).

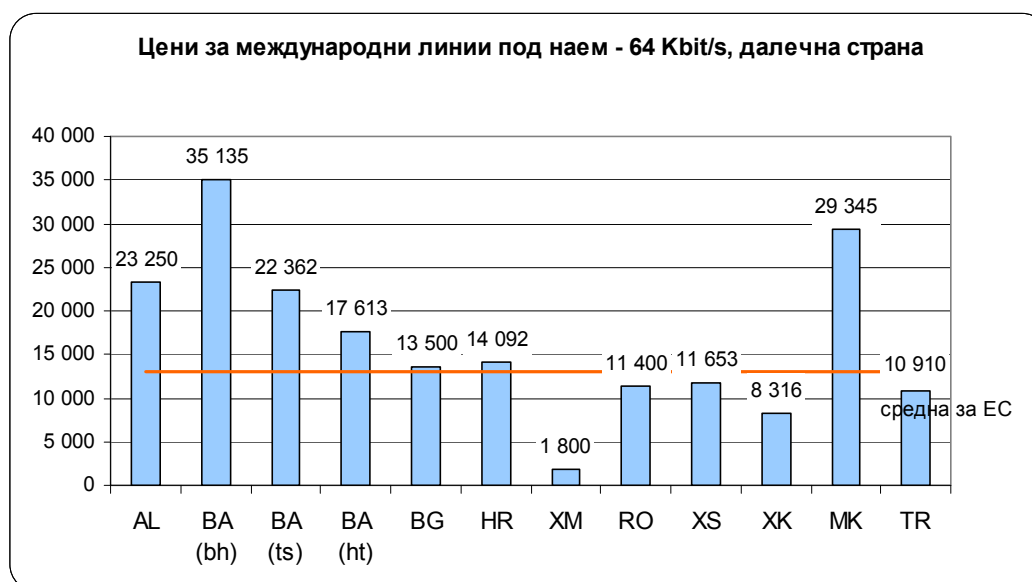
Средните годишни цени (месечният абонамент за 12 месеца) за международни линии под наем, предоставяни от историческите оператори в България и в останалите страни от ЮИЕ, са представени на фиг. 43 - 46. За сравнение на цените към далечна страна са взети цени към Великобритания.

Забележка: Цените за България и Румъния за международни линии под наем, както и цената за Македония за международни линии под наем - 64 Kbit/s, близка страна, се отнасят за „single routing”. За останалите страни и региони цените са за „double routing”. Международните линии често се предлагат като „double routing”, т.е. включват резервен капацитет в случай на възникване на технически проблеми.

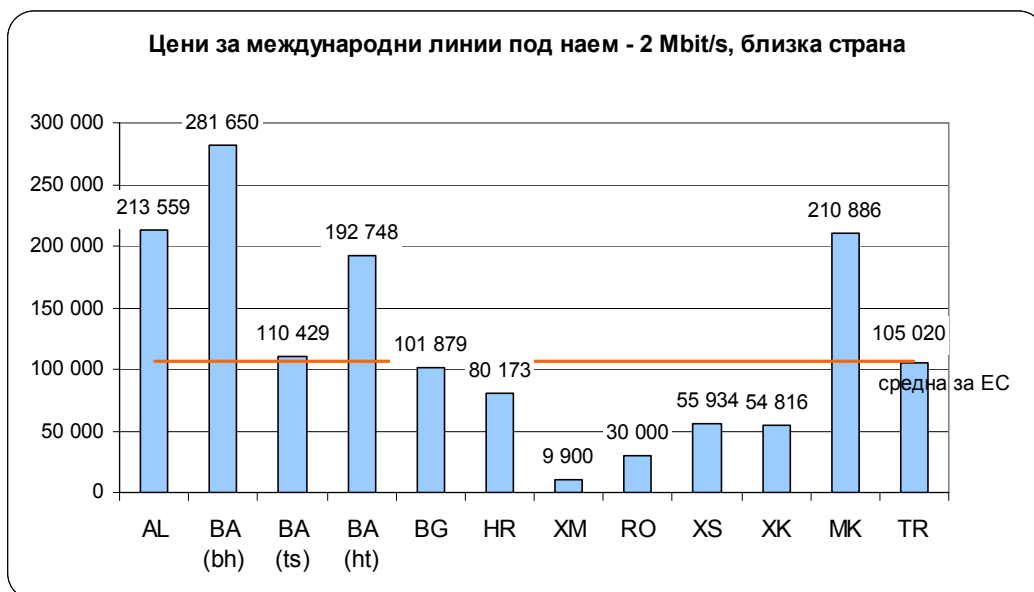
Източник: Cullen International, 3rd Country Comparative Report SEE, 2007; EC, 12th Implementation Report, 2007; цени на БТК АД

Фиг. 43

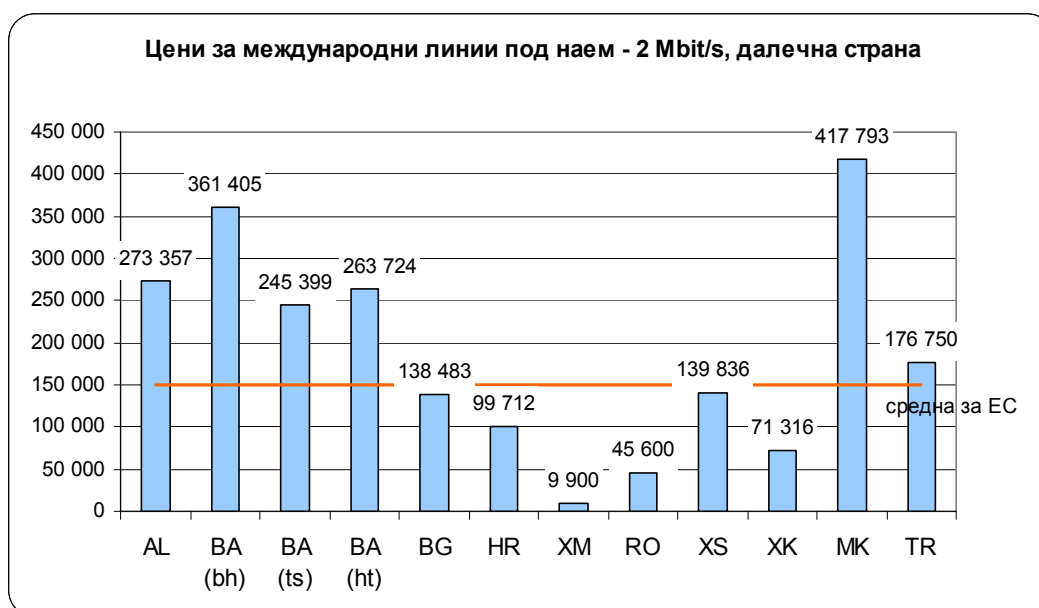
Източник: Cullen International, 3rd Country Comparative Report SEE, 2007; EC, 12th Implementation Report, 2007; цени на БТК АД

Фиг. 44

Източник: Cullen International, 3rd Country Comparative Report SEE, 2007; EC, 12th Implementation Report, 2007; цени на БТК АД

Фиг. 45

Източник: Cullen International, 3rd Country Comparative Report SEE, 2007; EC, 12th Implementation Report, 2007; цени на БТК АД

Фиг. 46

Цените на БТК АД за международни линии под наем, определени в специални права на тираж (SDR), запазват нивата си от 2004 и 2005 г., като разликите в стойностите им в евро спрямо предходната година се дължат на разлики във валутните курсове³. Те показват равнища, близки до средните за страните-членки на ЕС. Най-ниските цени в региона на ЮИЕ са на историческия оператор в Черна гора, а най-

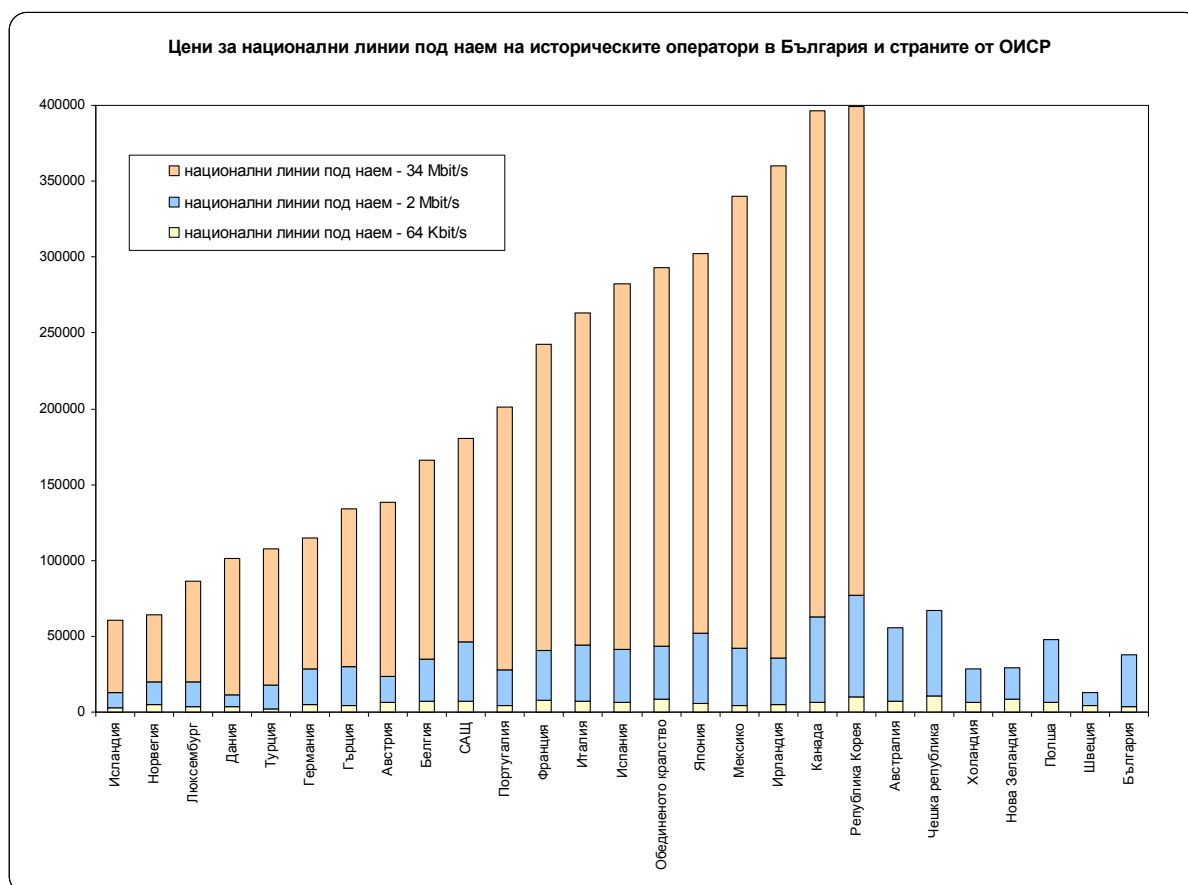
³ Цените на БТК АД са определени в парична единица на Международния валутен фонд (МВФ) - специални права на тираж (SDR). Тя се превръща в долари съгласно периодичните бюлетени на МВФ за валутните курсове. Левовата равностойност се определя съгласно обменния курс на долара на БНБ към първо число на месеца, през който се предоставя услугата.

високите - на единия от историческите оператори в Босна и Херцеговина (ВН Telecom) и на операторите в Македония и Албания.

На фиг. 47 са представени средните годишни цени за национални линии под наем на историческите оператори в България и страните от Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР), изчислени въз основа на ценовата кошница на ОИСР. Цените са в евро и са актуални към ноември 2006 г., като от стойностите са изключени ДДС и първоначалните такси за активиране на услугата. Ценовата кошница включва национални линии със скорост на преноса 64 Kbit/s, 2 Mbit/s и 34 Mbit/s.

Историческите оператори във Финландия, Унгария, Словашката република и Швейцария повече не публикуват тарифи за линиите под наем, поради което в ценовата кошница не са включени данни за тези страни. Историческият оператор в Швеция също не публикува тарифи, като за кошницата са ползвани последните налични данни.

Пълното описание на ценовата кошница може да бъде намерено на Интернет страницата на Teligen Ltd⁴.

Източник: Teligen T-Basket (версия ноември 2006 г.); цени на БТК АД

Фиг. 47

През следващите години може да се очаква да продължи навлизането на нови оператори на пазара на предоставяне на услугата „линии под наем”. Планираните за 2007 г. инвестиции за изграждане, поддържане и използване на мрежата в размер на 22,4 млн. лв. дават основание да се предвижда ръст на приходите от тази далекосъобщителна дейност и засилване на конкуренцията.

⁴ <http://www.teligen.com/publications/oecd.pdf>